

TARKENNETTU TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2020

KELIAKIALIITON TOIMINTA-AJATUS

Keliakialiiton tavoitteena on edistää keliakiaa ja ihokeliakiaa sairastavien sekä muiden gluteenitonta ruokavaliota tarvitsevien henkilöiden ja heidän läheistensä hyvinvointia toimimalla edunvalvonta-, asiantuntija- ja palvelujärjestönä.

Toimintamme tavoitteena on vaikuttaa siihen, että gluteenitonta ruokavaliota olisi mahdollisimman helppo noudattaa Suomessa. Tuotamme tietoa, annamme neuvontaa sekä tuemme gluteenittoman ruokavalion noudattamisessa niin keliakikoita kuin muusta syystä gluteenitonta ruokavaliota tarvitsevia. Haluamme profiloitua asiantuntevan ja tutkimustietoon perustuvan tiedon välittäjänä ja gluteenitonta ruokavaliota terveytensä takia tarvitsevien äänitorvena.

Edunvalvontatoimintamme on laaja-alaista. Vaikuttamistoimintamme kohdentuu terveydenhuoltoon, sote-uudistukseen, tuotevalmistajiin, kauppaan, ravitsemisalaan sekä sosiaaliturva-asioihin. Näiden lisäksi tavoitteenamme on keliakian ja gluteenittoman ruokavalion tunnettuuden lisääminen, jotta gluteenittomuus olisi helpompaa arjen tilanteissa ja sosiaalisessa kanssakäymisessä.

Keliakialiiton päämäärät:

- motivoida keliakiaan ja ihokeliakiaan sairastuneita sekä muita gluteenitonta ruokavaliota tarvitsevia sairauden hyvään hoitoon tarjoamalla tietoa, tukea ja palveluja
- vaikuttaa keliakiaa sairastavien sosiaaliturvan kehittymiseen
- varmistaa keliakiaan sairastuneille asiantunteva diagnostiikka, hoidonohjaus ja seuranta terveydenhuollossa
- edistää gluteenittoman ruokavalioidon onnistumisen edellytyksiä; gluteenittomien tuotteiden ja palveluiden turvallisuutta, saatavuutta, valikoimaa ja laatua
- tukea jäsenyhdistysten toimintaa ja toimintaedellytyksiä
- lisätä keliakian ja gluteeniherkkyyden tunnettuutta yhteiskunnassamme

TOIMINTAVUODEN PAINOPISTEET

Vuonna 2020 keskitymme ravitsemisalan ja terveydenhuollon vaikuttamistoiminnan kehittämiseen sekä järjestön jäsenyyden kehittämiseen.

ARVOPERUSTA

Luotettavuus ja puolueettomuus

- Työmme perustuu tutkittuun tietoon, asiantuntijuuteen ja kehittävään työotteeseen. Palvelumme ovat laadukkaita ja olemme luotettava yhteistyökumppani.
- Toimintamme on avointa ja puolueetonta.

Uudistumiskyky ja rohkeus

- Tartumme rohkeasti mahdollisuuksiin. Etsimme ja otamme käyttöön uusia toimintatapoja.
- Nostamme aktiivisesti esiin jäsentemme tarpeita ja varmistamme, että ne otetaan huomioon yhteiskunnassa.

Suvaitsevaisuus ja moniäänisyys

- Järjestössämme on tilaa monenlaisille ihmisille ja ajatuksille.
- Tuomme toiminnassamme esille jäsentemme moniäänisyyden. Järjestössämme voi osallistua ja vaikuttaa monin eri tavoin

TOIMINTASUUNNITELMA 2020 SISÄLTÖ

Toimintasuunnitelma on jaettu viiteen osaan:

1. Viestintä
2. Edunvalvonta
3. Keliakiayhdistysten ja vapaaehtoistoiminnan tukeminen
4. Palvelut jäsenille
5. Talous ja hallinto

1. VIESTINTÄ

Toiminnan tavoitteet

Tarjoamme jäsenillemme tietoa, vinkkejä ja tukea, jotta heidän gluteeniton elämänsä sujuisi mahdollisimman hyvin. Välitämme tietoa myös muille gluteenittomuudesta kiinnostuneille sekä suurelle yleisölle. Lisäämme siten keliakian ja gluteenittomuuden tunnettuutta.

- Keliakiaa tai ihokeliakiaa sairastava tai muusta syystä gluteenitonta ruokavaliota noudattava saa luotettavaa ja asiantuntevaa käytännönläheistä tietoa oikea-aikaisesti hänelle omaksuttavassa muodossa, jotta voi hoitaa sairauttaan hyvin.
- Vahvistaa keliakikoiden henkisiä ja sosiaalisia taitoja pärjätä pitkäaikaissairauden kanssa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Tarjota vertaistukea ja kokemusta, ettei ole yksin pitkäaikaissairauden kanssa.
- Yhä useampi keliakiaa tai ihokeliakiaa tietämättään sairastavista saa diagnoosin ja pääsee hoidon piiriin.
- Suomalaisten tietämys keliakiasta ja gluteenittomuudesta lisääntyy, jotta keliakiaa tai ihokeliakiaa sairastavan tai muusta syystä gluteenitonta ruokavaliota noudattavan gluteeniton arki olisi sujuvampaa.
- Lisätä uusien jäsenten määrää, jotta mahdollisimman moni gluteenitonta ruokavaliota noudattava osaa, pystyy ja jaksaa hoitaa itseään mahdollisimman hyvin.

Mitä teemme?

Lehti ja esitteet

- Julkaisemme Gluteeniton elämä -lehteä 5 kertaa vuodessa, painosmäärä keskimäärin 22 000. Lehti tarjoaa tietoa mm. gluteenittomasta ruokavaliosta, gluteenittomista tuotteista ja sosiaaliturvasta, reseptejä, tutkimustietoa sairaudesta ja hoidosta, henkiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin liittyviä artikkeleita ja henkilötarinoita. Kehitämme lehteä lukijakyselyn, vapaamuotoisen palautteen ja juttuvinkkien perusteella.
- Uudistamme esite- ja ohjausmateriaalia vastaamaan päivittyneitä hoitosuosituksia.
- Tuotamme Gluteenittomasti-kirjasarjaan uuden reseptikirjan tukemaan edullisempaa gluteenitonta arkea.

Uutiskirje, verkkosivut ja sosiaalinen media

- Lähetämme sähköisiä uutiskirjeitä jäsenille ajankohtaisista asioista 10 kertaa vuodessa.
- Ylläpidämme ja kehitämme keliakialiitto.fi -verkkosivustoa. Verkkosivut sisältävät laajasti tietoa mm. sairaudesta ja gluteenittomasta ruokavaliosta, gluteenittomista tuotteista, pärjäämisestä arjessa, tapahtumista, kampanjoista ja kursseista, Gluteenittoman tuotteen ja palvelun merkeistä sekä tietoa järjestöstä. Verkkosivut tavoittavat jäsenistön lisäksi muuta kohderyhmää.
- Ylläpidämme ja kehitämme gluteeniton-suunta.fi -verkkosivustoa. Gluteeniton-suunta.fi -verkkosivusto tarjoaa tukea henkiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Vapaaehtoisista koostuva blogiyhteisö tuottaa vertaistukea blogikirjoituksin.
- Toimimme aktiivisesti sosiaalisessa mediassa. Aktiivisina ja vuorovaikutteisina kanavina ovat Facebook, Instagram ja Twitter. Osallistamme seuraajia sisällön tuottoon. Somekanavat tavoittavat jäsenistön lisäksi muuta kohderyhmää.

Kampanjat ja tunnettuuden lisääminen

- Tuotamme tiedotteita ja teemme yhteistyötä median kanssa keliakian ja gluteenittoman ruokavalion tunnettuuden lisäämiseksi yhteiskunnassa. Gluteenitonta ruokavaliota noudattavien arki helpottuu, kun yhä useampi suomalainen tietää sairauden vaatima tarkkuuden.
- Toteutamme keliakiaviikolla (vko 36) yhteistyössä keliakiayhdistysten kanssa viestintäkampanjan. Teemana on gluteenittomuus ja gluteeniton ruokavalio: ”Gluteenitonta? Kyllä, kiitos!” Tavoitteena on lisätä tietoutta ja ymmärrystä gluteenittomasta ruokavaliosta ja siitä, minkälaisista erilaisista syistä ruokavaliota tulee noudattaa. Kohderyhmänä on kaikki aihepiiristä kiinnostuneet. Tuotamme toimintamallin keliakiayhdistyksille kampanjan tapahtumien järjestämiseksi. Kampanjoimme somessa, tuotamme materiaalia ja osallistamme jäseniä.
- Panostamme jäsenhankintaan suunnitelmallisesti.
- Luennoimme gluteenittomuudesta yleisötapahtumissa mahdollisuuksien mukaan.

2. EDUNVALVONTA

Toiminnan tavoitteet

Vaikutamme siihen, että keliakiaa sairastavat saisivat korvausta yhteiskunnalta sairautensa hoitoon. Tietoisuus keliakiasta, gluteenittomuudesta sekä gluteenittoman ruokavalion toteuttamisesta lisääntyy ravitsemisalan sekä terveydenhuollon ammattilaisten keskuudessa. Helpotamme gluteenitonta ruokavaliota noudattavien asioimista kaupassa ja ruokailua kodin ulkopuolella.

- Sosiaaliturvavaikuttamisen päätavoitteena on saada keliakiakorvaus takaisin, jotta keliakiaa sairastavilla on taloudellisesti mahdollista hoitaa sairauttaan. Edistämme täydentävän toimeentulotuen tasapuolisemman myöntämisen edellytyksiä.
- Terveydenhuollossa tavoitteena on, että keliakiaosaaminen terveystalouksissa vahvistuu, jolloin alidiagnostiikka vähentyy ja keliakiaa sairastava saa parempaa hoitoa sairauteensa. Näin pystytään ehkäisemään keliakiaan liittyviä lisäsairauksia.
- Vaikutamme gluteenittomien tuotteiden ja palveluiden turvallisuuteen, saatavuuteen, valikoimaan ja löydettävyyteen, jotta sairauden hoito gluteenittomalla ruokavaliolla olisi mahdollisimman vaivatonta.

Mitä teemme?

Sosiaaliturva

- Teemme aktiivista yhteistyötä päättäjien ja virkamiesten kanssa.
- Seuraamme lainsäädännön kehitystä ja otamme tarvittaessa kantaa.
- Pyrimme aktiiviseen yhteistyöhön ja vuoropuheluun kansanedustajien ja eduskuntaryhmien kanssa.
- Viestimme keliakiasta ja ruokavalioidon aiheuttamista lisäkustannuksista kansanedustajille ja virkamiehille.
- Aktivoimme kansanedustajia tekemään aloitteita keliakiakorvauksesta ja toimeentulotukeen liittyen.
- Vaikutamme toimeentulotuen kirjauksiin STM:n kautta ja kuntien sosiaalitoimeen, jossa tehdään päätökset täydentävään toimeentulotukeen hyväksyttävistä kustannuksista.
- Osallistumme aktiivisesti Sostin ja Potkan toimintaan. Näin vaikutamme yhteisenä rintamana potilasjärjestöjen kanssa sosiaali- ja terveystalouksiin asioihin.
- Organisoimme eduskunnan keliakiaverkoston toimintaa. Verkostoon on nimetty edustajat kaikista puoluerhyistä.
- Lisäämme sosiaalihuoltojen tietämystä keliakiasta sairautena ja sen hoidon aiheuttamista kustannuksista toimeentulotukihakemuksessa osallistamalla sosiaalialan asiantuntijapäiville.

Terveydenhuolto ja tutkimus

- Tuotamme ja toimitamme materiaalia terveydenhuollon ammattilaisille gluteenittomuudesta ohjauksen tueksi ja tiedon lisäämiseksi. Verkkosivuillamme on oma osio terveydenhuollolle.
- Neuvomme terveydenhuollon ammattilaisia. Lisäämme tietoa keliakiasta, diagnosoinnista, ruokavalioidosta ja seurannasta tiedotuksen ja ammattilaistapahtumiin osallistumisen avulla. Koulutuksia järjestetään resurssien ja tarpeen mukaan.
- Kirjoitamme artikkeleita ammattilaislehtiin.
- Tiedotamme terveydenhuollon ammattilaisia ajankohtaisista asioista uutiskirjein.
- Postitamme Gluteeniton elämä -lehteä terveydenhuoltoon.
- Seuraamme sote-uudistuksen etenemistä ja vaikutamme keliakiakoron hoitopolkuun tarpeen mukaan.
- Teemme yhteistyötä keliakiatutkimuksen ja ravitsemusterapeuttien kanssa.

- Keliakialiiton tieteellinen asiantuntijaneuvosto ja ravitsemusjaosto käsittelevät kokouksissaan ajankohtaisia tutkimustuloksia ja antavat lausuntoja.
- Hallinnoimme tutkimusrahoja keliakiatutkimuksen tukemiseksi ja myönnämme apurahoja nuorille tutkijoille.
- Myönnämme vuoden keliakiatutkija tunnustuksen.

Gluteenittomat tuotteet ja kauppa

- Teemme yhteistyötä gluteenittomien tuotteiden valmistajien, maahantuojien ja elintarviketeollisuuden kanssa gluteenittomien tuotteiden turvallisuuden edistämiseksi. Neuvomme gluteenittomuuteen ja pakkausmerkintöihin liittyen ja valvomme etuja gluteenittomasta näkökulmasta.
- Vaikutamme gluteenittomia tuotteita koskevaan lainsäädäntöön ja sen tulkintaan tekemällä yhteistyötä viranomaisten kanssa.
- Osallistumme kansainväliseen yhteistyöhön Euroopan keliakialiittojen yhteistyöyhdistyksen AOECs:n kautta. Kansainvälinen yhteistyö tuottaa yhtenäisiä käytäntöjä ja tuotteiden turvallisuutta Euroopan sisällä sekä helpottaa turvallista gluteenitonta matkustamista.
- Hallinnoimme ja markkinoimme Gluteenittoman tuotteen merkin käyttöoikeuksia. Gluteenittoman tuotteen merkki kertoo tuotteen turvallisuudesta.
- Teemme yhteistyötä kauppaketjujen kanssa tuotevalikoiman, saatavuuden ja sijoittelun parantamiseksi.

Gluteenittomat palvelut

- Neuvomme ja koulutamme ravitsemisalan ammattilaisia. Järjestämme kahdeksan Gluteenittomuus ammattikeittiöissä -koulutuspäivää ympäri Suomen. Lisäksi tarjoamme verkkokoulutusta sekä tarvittaessa räätälöityjä koulutuksia ja konsultointia.
- Lisäämme tietoa gluteenittomuudesta osallistumalla ammattilaistapahtumiin. Kirjoitamme artikkeleita ammattilaislehtiin.
- Tuotamme materiaalia ravitsemisalan ammattilaisille gluteenittomuudesta heidän toimintansa tueksi ja tiedon lisäämiseksi. Verkkosivuillamme on oma osio ravitsemisalalle.
- Tiedotamme ravitsemisalan ammattilaisia uutiskirjein gluteenittomuuteen liittyvistä asioista.
- Markkinoimme ja hallinnoimme Gluteenittoman palvelun merkin käyttöoikeuksia. Gluteenittoman palvelun merkki kertoo yrityksen gluteenittomasta osaamisesta.
- Pyrimme vaikuttamaan Ruokaviraston kautta erityisruokavaliomerkitöjen yhtenäistämiseen ravintoloissa ja kahviloissa. Teemme asiassa yhteistyötä Allergia-, Iho- ja Astmaliiton kanssa.

3. KELIAKIAYHDISTYSTEN JA VAPAAEHTOISTOIMINNAN TUKEMINEN

Toiminnan tavoitteet

Vahvistamme vapaaehtoisten osaamista järjestämällä koulutusta. Tuemme yhdistyksiä vapaaehtoisten johtamisessa. Tuemme ja rohkaisemme yhdistyksiä viestimään toiminnastaan houkuttelevasti hyödyntäen monipuolisesti eri viestintäkanavia.

- Yhdistykset toimivat aktiivisesti ja tarjoavat osallistumisen mahdollisuuksia, jotta keliakikoilla ja ihokeliakikoilla sekä gluteenitonta ruokavaliota noudattavilla on paikallisesti mahdollisuus saada tukea ja tietoa sairautensa hoitamiseen.
- Vapaaehtoisilla on valmiudet ja osaaminen toimia vapaaehtoistehtävissä.
- Vapaaehtoistoiminta uudistuu, jotta se vastaisi erilaisten jäsenten tarpeisiin aiempaa paremmin.
- Uusia vapaaehtoisia tulee mukaan toimintaan.

Mitä teemme?

Neuvonta, ohjaus ja tuki

- Tarjoamme monipuolista neuvontaa ja ohjausta keliakiayhdistysten aktiiveille. Neuvonnan kanavat: puhelimen ja sähköpostin lisäksi vuonna 2019 aloitetut vapaaehtoisten webinaarit (9 kpl) sekä Facebook-ryhmä.
- Tarjoamme yhdistyksille mahdollisuuden osallistua eri puolilla Suomea järjestettäviin toiminnan kehittämistyöpajoihin, joissa ohjaamme tulevan toiminnan suunnittelua. Lisäksi tuemme yhdistysten hallituksia etätapaamisilla.
- Tuemme yhdistysten toiminnan kehittämistä ja monipuolistamista tuottamalla toimintamalleja sekä erilaisia materiaaleja toiminnan tueksi.
- Tuotamme yhteisen verkkosivupohjan, jota yhdistykset voivat käyttää verkkosivujensa uudistamisessa.
- Tuemme yhdistysten toimintaa taloudellisesti jakamalla yhdistyksille STEA:n myöntämää jäsenjärjestöavustusta.
- Ylläpidämme ja kehitämme jäsenrekisteriä yhdistysten puolesta.

Vapaaehtoistyön kehittäminen

- Jatkamme keliakiajärjestön vapaaehtoistehtävien uudelleenmuotoilua, jotta erilaiset vapaaehtoiset löytäisivät tekemisen paikkoja järjestössä.
- Rakennamme yhdistyksiin esimerkiksi uuden vapaaehtoispestin, jossa keskeistä on koordinoida yhdistyksen vapaaehtoistyön kokonaisuutta. Kehittäminen toteutetaan vapaaehtoisten kanssa yhteistyössä.

Koulutus

- Vapaaehtoisten koulutus on uudistunut kokonaan 2019. Järjestämme vuosittain toistuvat koulutusmalleihin perustuvat verkkokurssit (5 kpl). Teemat: vapaaehtoisen peruskurssi, viestintä, digipalvelut, tapahtumajärjestäminen sekä vapaaehtoisten koordinointi ja johtaminen. Rakennamme kaksi uutta koulutusmallia. Osallistamme vapaaehtoisia koulutusmallien kehittämiseen.

- Järjestämme valtakunnallisen koulutustapahtuman G-festin, joka koostuu yhteisen osuuden jälkeen rinnakkaisista ohjelmista (mm. vapaaehtoisten rekrytointi ja innostaminen, viestintä sekä digitaaliset välineet).

Viestintä

- Ylläpidämme ja kehitämme sisäistä viestintää 30 yhdistyksen ja liiton välillä.
- Kannustamme yhdistyksiä jakamaan kokemuksia ja osaamista keskenään sekä kehittämään toimintaansa yhdessä.
- Viestintäkanavina toimivat yhdistystiedote 11 kertaa vuodessa ja vapaaehtoisten keskusteluryhmä Facebookissa.
- Vapaaehtoisten materiaalipankki on liiton avoimilla verkkosivuilla.
- Viestimme liiton kanavissa aktiivisesti vapaaehtoisuudesta ja markkinoimme vapaaehtoisuuden mahdollisuuksia keliakiajärjestössä.

4. PALVELUT JÄSENILLE

Toiminnan tavoitteet

Tarjoamme asiantuntevaa neuvontaa keliakiasta ja gluteenittomuudesta. Gluteenittoman elämän toteuttaminen on mahdollisimman helppoa niin kotona kuin kodin ulkopuolella erilaisissa tilanteissa.

- Jäsen saa asiantuntevaa ja käytännönläheistä tietoa ja neuvontaa, jotta hän osaa koostaa gluteenittoman ruokavalion turvallisesti ja terveellisesti. Hyvällä hoitotasapainolla ehkäistään lisäsairauksien syntymistä.
- Jäsen saa vertaistukea erityisruokavalion noudattamiseen. Lisäämme vuorovaikutusta ja osallistumismahdollisuuksia, mikä mahdollistaa vertaistuen saamisen entistä paremmin.

Mitä teemme?

Neuvonta ja vinkit

- Tarjoamme neuvontaa keliakiasta ja gluteenittomaan elämään liittyvistä asioista keliakikoille ja gluteenitonta ruokavaliota noudattaville sekä heidän läheisilleen sekä gluteenittomasta ruokavaliosta kiinnostuneille erilaisin keinoin, sähköiseen viestintään painottaen.
- Neuvontaa annetaan puhelimitse, sähköpostilla, verkossa sekä kasvotusten tapahtumissa. Keliakialiiton toimihenkilöiden neuvontapalveluiden lisäksi jäsenten käytettävissä ovat Keliakialiiton asiantuntijalääkäriin neuvontapuhelinpalvelut kaksi kertaa kuukaudessa.
- Postitamme uusille jäsenille tietopakettien keliakiaan ja gluteenittomuuteen liittyen.
- Tuotamme gluteenitonta reseptiikkaa eri kanaviin (lehti, verkkosivut, esitteet ja muut materiaalit).
- Autamme erityistilanteissa, kuten gluteenittoman ruokailun onnistuminen päiväkodissa ja koulussa, miten matkoilla pärjää jne. Lisäksi autamme ja kerromme keinoista, miten ruokavaliohoitoon liittyvissä ongelmatilanteissa voi toimia.
- Tuotamme neuvontamateriaalia, esimerkiksi listauksia gluteenittomaan ruokavalioon soveltuvista elintarvikkeista. Tärkein on Gluteenittomia tuotteita 2020 -opas (painos 21 000), johon on koottu laaja valikoima gluteenittomia tuotteita (900 kpl). Listaukset palvelevat myös ammattilaisia.
- Kerromme vinkkejä gluteenittoman arjen toteuttamiseksi monikanavaisesti. Tietoa ja vinkkejä jaetaan tekstin lisäksi webinaarien (8 kpl) muodossa.

Tapahtumat

- Keliakiayhdistykset järjestävät alueellisia tapahtumia jäsenilleen erilaisten teemojen ympärillä. Tapahtumissa jaetaan tietoa, annetaan neuvontaa ja vinkkejä sekä tarjotaan mahdollisuus vertaistuelle. Tuotamme yhdistysten käyttöön asiantuntijan videoluennon, jota yhdistykset voivat käyttää tapahtumissaan. Tarjoamme luennon käyttämiseen ohjeet, koulutusta ja neuvontaa. Yhdistyksiä ohjataan myös järjestämään yhteisiä katselutilaisuuksia jäsenille suunnattuihin webinaareihin.
- Järjestämme viikonlopputapahtuman lapsijäsenillemme ja heidän perheilleen.
- Vapaaehtoisista koostuva Keliakianuoret järjestää kolme 16-30-vuotiaille suunnattua valtakunnallista tapahtumaa.
- Markkinoimme MTLH:n järjestämiä tuettuja lomiam. Vapaaehtoinen on mukana lomalla koulutettuna lomaohjaajana.
- Järjestämme sopeutumisvalmennuskursseja eri kohderyhmille. Luomme verkkokurssin internaatti- ja avokurssien rinnalle. Kurssitoiminnan kehittämiseksi teemme kyselyn jäsenistölle.
- Suunnittelemme vuoden 2021 messutapahtuman Messukeskuksen kanssa ja aloitamme tapahtuman markkinoinnin.

5. TALOUS JA HALLINTO

Mitä teemme?

- Huolehdimme lakisääteisistä ja sääntömääräisistä asioista.
- Hoidamme taloushallintoon liittyvät tehtävät.
- Huolehdimme henkilöstön työhyvinvoinnista, osaamisesta ja motivaatiosta.
- Hoidamme tutkimusrahastoihin liittyvät tehtävät.
- Teemme varainhankintaa ja kehitämme sitä.
- Järjestämme joulumerkkikeräyksen.
- Teemme jäsenkyselyn jäsenten tarpeiden kartoittamiseksi.
- Työstämme strategian tuleville vuosille, uusi strategiakausi alkaa vuonna 2022.